

Čudotvorčeva kula

Četvrta knjiga Belgarijade

Dejvid Edings

Preveo
Aleksandar Milajić

 Laguna

Naslov originala

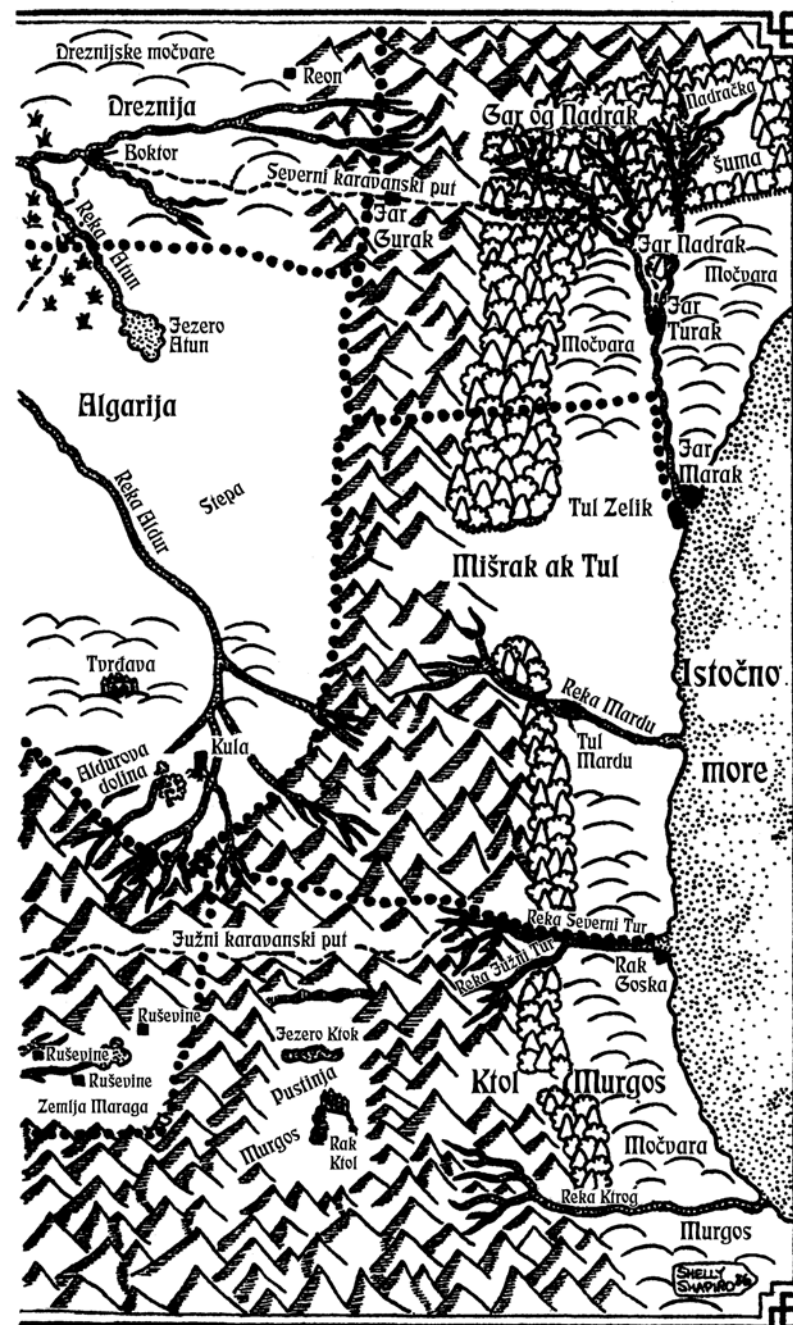
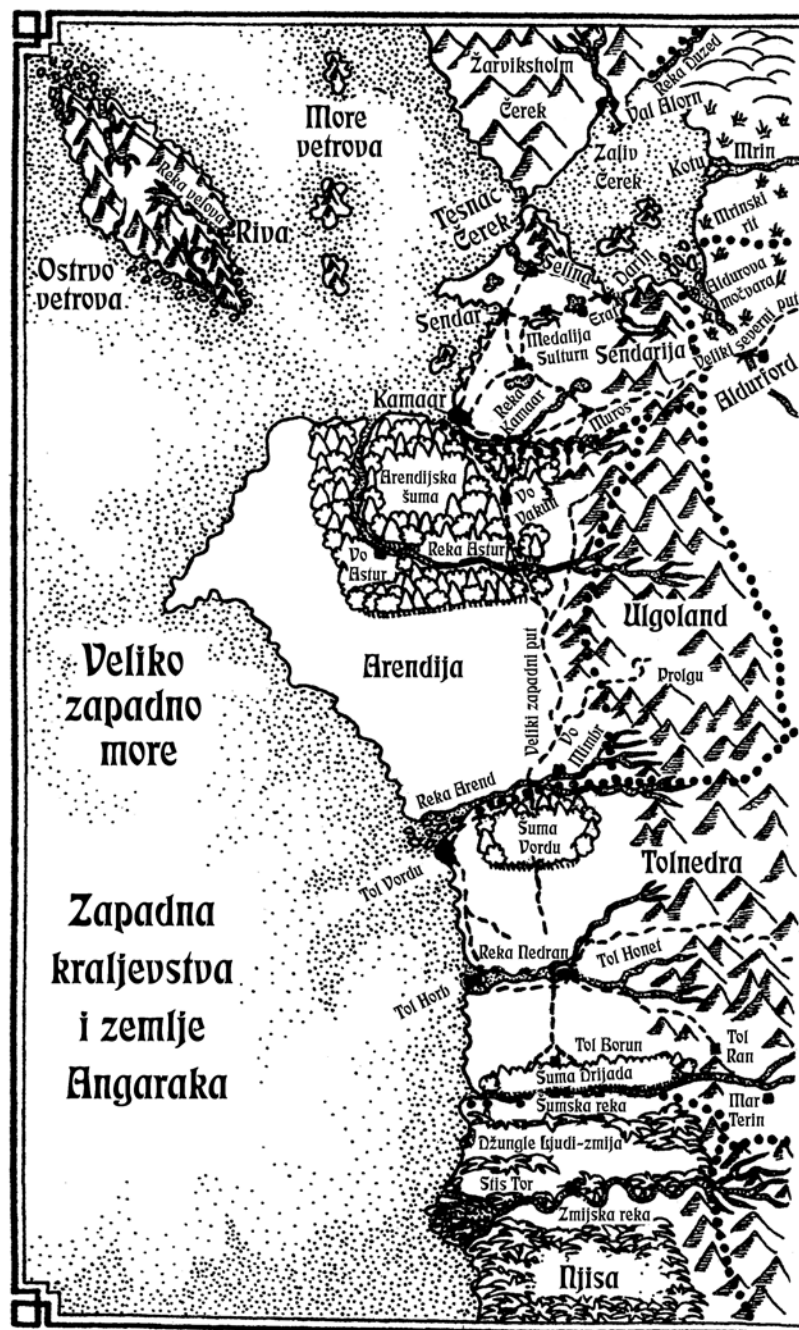
David Eddings

CASTLE OF WIZARDRY

Copyright © 1984 David Eddings

Translation Copyright © 2005 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Posvećeno Bibidi,
Čoper Džeku,
i Džimiju i Ediju
– bliskim i dragim prijateljima
koji su mi od početka pružali podršku.*

Prolog

Kako je Riva Gvozdena Ruka postao Čuvar Kugle Aldurove i o zlu što dođe iz Njise.

Zasnovano na *Knjizi Alorna* i drugim izvorima

TAD ČEREK I NJEGOVA TRI SINA otidoše s čarobnjakom Belgaratom u Maloriju da povrate Kuglu Aldurovu što je ukrade unakaženi bog Torak. Kad stigoše u gvozdenu kulu Torakovu, samo se Riva Gvozdena Ruka, najmlađi među njima, usudi da čuveni dragulj uzme i sobom ga ponese, jer jedini on nemaše zle namere u duši svojoj.

Kad se ponovo vratiše na Zapad, Belgarat Kuglu dodeli Rivi i pokolenjima njegovima na čuvanje do sudnjega dana, pa im reče: „Dokle god je Kugla u rukama tvojima i rukama sinova tvojih, Zapadu zlo pretit neće.“

Riva tad uze dragulj i povede ljude svoje na Ostrvo vetrova. Tamo se iskrcaše, pa sazdaše Citadelu i grad utvrdiše oko nje i nazvaše ga *Riva*. Beše to grad-tvrđava, za ratove sazdan.

U Citadeli napraviše veliku dvoranu i u nju presto isklesan od kamena crna postaviše. To postade prestona odaja, a zvahu je Dvorana kralja rivanskoga.

Kad dubok san popade po Rivi, Belar, medved-bog naroda alornskoga, dođe mu u sanju pa reče: „Počuj me, Čuvaru Kugle.

Učiniću da dve zvezde s neba padnu, a ti ih uzmi i u vatri ih sakuj. Od jedne sečivo napravi a balčak od druge, zajedno da mač dadu što čuvaće Kuglu brata mi Aldura.“

Uto se Riva probudi pa vide dve zvezde da padaju. Pronađe ih u planini i učini sve kako mu Belar naloži. Kad sve beše gotovo, sečivo se i balčak, avaj, spojiti ne mogahu. Riva tada gorku suzu pusti. „Lele mene, sve pokvarih, jer mač jedno postati ne može.“

Tad lisica jedna, što seđaše nedaleko, ovako reče Rivi: „Ništa ti ne pokvari, Rivo, nego uzmi balčak pa mu Kuglu na jabuku metni.“ Kada Riva lisicu posluša, Kugla jedno s balčakom postade, al' sečivo ipak osta samo. Opet lija mudro progovara. „Sad sečivo u levicu uzmi, a balčak u desnicu junačku, te ih spoj.“

„Spojiti se ne mogu“, Riva će na to.

„Blago tebi koliko si mudar“, progovara ponovo lisica, „kada znadeš šta biti ne može još pre no što pokušao si.“

Riva se posrami. On tad spoji balčak i sečivo, i sečivo uđe u balčak baš kô što bi štap u vodu ušao. Mač se sastavi da nikad rastavljen ne bude.

Lisica se tad nasmeja, pa reče: „Uzmi sad mač taj i udri po toj steni kraj koje stojiš.“

Riva se uplaši da kamen sečivo ne ošteti, al' ipak udari. Stena se raspoluti i iz nje voda poteče ka gradu. Na dalekom se Istoku, u tami Malorije, nakazni Torak probudi od jeze što mu sledi srce.

I opet se lisica nasmeja, pa potrča, al' zastade. Riva tad vide da to više nije lisica, već vuk sivi – Belgaratovo obličje.

Riva taj mač postavi na kameni zid iza prestola svog i okrete mu oštricu nadole, tako da Kugla bude na samome vrhu. Mač tad sraste sa stenom i niko do samoga Rive skinut ga ne mogaše.

U godinama što nastupiše, mnogo je oko videlo kako Kugla sine hladnim plamenom kad god Riva na presto svoj sedne, a kad mač uzme i podigne ga, sečivo se u jezik plava plamena pretvori.

S proleća prve godine po iskivanju mača, jedan čamčić doplovi tamnim vodama Mora vetrova, krećući se bez jedara i bez vesala, i u njemu najlepša moma na čitavom svetu. Beše to Beldaran, lju-bljena kći Belgaratova, što dođe da Rivi žena postane. Njegovo se

srce istopi od ljubavi, baš kao što na početku vremena i bi rečeno da će biti.

Uoči prve Erastide po njihovom venčanju, Beldaran Rivi rodi sina, a na desnoj ruci detinjoj beše beleg Kugle. Riva odmah čedo svoje odnese u Dvoranu kralja rivanskoga i šačicu mu na Kuglu položi. Dragulj pozna dete i s ljubavlju zasja. I svaki se sledeći potomak loze Rivine rađao s belegom na dlanu, da ga Kugla pozna i ne uništi ga kad je takne, jer samo je Rivina krv mogla bez straha dirati je. Sa svakim dodiranjem detinjih ruku veza loze Rivine i Kugle jačaše, baš kao što jačaše i plamen-kamena sjaj.

Tako u gradu rivanskome proteče hiljadu godina. Mnogi se stranac, trgovinu tražeć, zaputio brodom po Moru vetrova, al' brodovi Čereka, priseglih da Ostrvo će vetrova braniti, svakojega napadoše i uništiše. Jednom se, međutim, kraljevi Alorna sastadoše i utvrdiše da ti stranci nisu sluge Torakove, već sluge Nedrine, te se složiše da njihovo brodovlje puste slobodno ploviti Morem vetrova. Tad kralj Rivanski ovako reče sabraći svojoj: „Može svanut dan kad sinovi Nedrini staće uz nas u borbi protiv Angaraka Torakovih. Ne vređajmo Nedru potapajuć brodove dece njegove.“ Mudre behu reči vladara rivanskoga i kraljevi Alorna blagoslov im dadoše, znajući da svetu sviće novi dan.

Mnogi se ugovor potpisa sa sinovima Nedrinim, koji kano deca radosno svoje potpise na svakojake pregamente stavljahu. Kad, međutim, uploviše oni u luku rivansku, s lađama punim šarenih đinđuva što htadoše ih prodavati preskupo, rivanski se kralj nasmeja na naivnosti njihovoj i zatvori gradsku kapiju.

Sinovi Nedrini navaliliše na kralja svog, što ga carem zвахu, da grad prisili kapiju otvoriti i pustiti ih da na ulicama svoju robu prodaju, te ovaj na kraju vojsku poslao na Ostrvo vetrova. Jedno beše pustiti te strance iz kraljevine što je Tolnedrom nazivahu da pređu more, al' toliku vojsku dovesti i pod gradom okupiti, to beše nešto sasvim drugo. Rivanski kralj tad naredi da se svaki pedalj od kapije do obale očisti i da više nijednoga broda tolnedranska ne ostane. Tako i bi.

Velik beše gnev cara od Tolnedre. On okupi vojsku da pređe More vetrova i vojnu otpočne. Tad miroljubivi Alorni savet sazvaše

ne bi li kako umirili cara razljućena. Potom mu napisaše sitnu knjigu i u njoj mu rekoše da će, ne odustane li, i oni vojske dići i uništiti i njega i carstvo mu i sve ostatke u more sinje baciti. Car poslušao ovaj savet mudri i prekide svoj zlehudi pohod.

Godine prodoše i kralj rivanski shvati da trgovci su tolnedranski bezopasan živalj, te ih pusti da selo podignu podno zidina gradskih i u njemu svoje trice prodaju. Tolika želja njihova da što-god kupe i prodađu beše njemu veoma zabavna, pa reče ljudima svojim da kupe ponešto od ovih, mada koristi nikakve od njihove robe ne beše.

A onda, četiri hiljade i dve godine od dana onog kad kleti Torak Kuglu ukrade i svet raspuče, neznani se ljudi pojaviše u selu što ga sinovi Nedrini podigoše podno zidina rivanskih. Glas prođe da ti su stranci sinovi Isini. Sebe nazivahu Nji-Isani i rekoše da vladar je njihov žena, što malo kome prirodno zvučalo, i da im se kraljica Salmisra zove.

Dođoše u čudnim odeždama i rekoše da darove rivanskome kralju i njegovim bližnjima od kraljice svoje nose. Čuvši ovo, Gorek Mudri, vremešni kralj iz loze Rivine, požele da sazna što-god o toj deci Isinjoj i kraljici im. Sa ženom svojom i dva im sina i ženama njihovim, i sa unučadi plemenite krvi, on sađe sa kule i ode u čador Nji-Isanima, da ih kako dolikuje pozdravi i primi darove bezvredne što posla mu bludnica iz Sthis Tora. S osmesima dobrodošlice dočekaše stranci kraljevsku porodicu.

Tad gnusni, kleti sinovi Isini udariše po svakom ko beše plod i seme loze Rivine, a noževi im behu otrovom namazani, pa i sama ogrebotina smrtna beše.

I u starosti jak, Gorek se stade boriti s tatovima, ne sebe radi – jer već smrt poznade u venama svojim – već bar jedno unuče da spase a s njim i lozu Rivinu. Ali ovaj, svi već otrovani behu osim jednog, a taj se u more sinje baci. Kad Gorek to vide, on nauči odoru svoju preko glave, zaplaka i mrtav pade od noževa Njisanskih.

Kad to ču Brand, Čuvar Citadele, strašan beše njegov gnev. Gnušne ubice pohvataše i pred njega izvedoše, a on stade tako s njima razgovarati da i najhrabrijim junacima rivanskim klecahu kolena.

I na kraju istinu saznade. Goreka i porodicu mu mučki ubiše po nalogu Salmisre, njisanske kraljice-guje.

Onome detetu što se u more bacilo ne bi ni traga. Jedan se ubica kleo da vide sovu snežnu kako dete odnosi, ali niko mu ne poverova, iako ni za živu glavu priču promenit ne htede.

Tad cela Alorija strašno zarati sa sinovima Isinim i ne ostade kamen na kamenu niti glava na ramenu. Kad kucnu joj samrtni čas, Salmisra priznade da je na zločin nagovoriše Torak Jednooki i Zedar, sluga njegov.

Kako više ne bi rivanskoga kralja, Brand i istoimenici njegovi što ga naslediše nevoljno vladahu Rivom. U godinama što uslediše, aber se – ta skitnica večna – pronese da seme Rivino skriveno leži u dalekoj zemlji nekoj i Rivanci u sivom pročešljaše vasceli svet, al' nikog ne nađoše.

Mač ostade onako kako ga Riva ostavi, i Kugla na jabuci njegovoj, al' plamen-kamen sad kao da zgasnu i zamre. Svi znadijahu da Zapad je bezbedan sve dok Kugla stoji tu, iako rivanskoga kralja više nema. I znadijahu još da ne preći opasnost da to se promeni, jer Kugla sažiže svakog ko je takne ako nije od loze Rivine.

A opet, kad izmećari njegovi konačno ukloniše kralja rivanskoga, Torak Jednooki drznu se da plan kuje o osvajanju zemalja zapadnih. Kada mnoge godine prodoše, on povede silu angaračku da uništi svakog ko mu se pokorit odbije. Tako horda prokletoga kota pohara svu Algariju i Arendiju sve do Vo Mimbr grada.

Tad Belgarat i kći mu Polgara dođoše Brandu, Čuvaru rivanskome, da savetnici mu i poverenici budu. Brand povede vojsku na Vo Mimbr i u boju krvavome podno zidina gradskih Kugla mu snage dade da potuče Toraka. Zedar tad sakri telo gospodara svoga i sakri ga negde, al' nikakvo umeće nit mađija njegova ne mogahu probuditi Toraka. I opet se narodi Zapada osetiše bezbednima sve dok ih Kugla Aldurova čuva.

Tad se novi glas pronese o proročanstvu koje veli da će kralj rivanski, pravi izdanak loze Rivine, doći i sesti na presto rivanski. U potonjim godinama proču se i da svaka kći cara tolnedranskog mora na dan kad puni šesnaest leta spremna biti da nevesta bude kralju rivanskome, ako se pojavi. Retki se, međutim, oslanjahu

na te bajke. Vekovi prodoše, a Zapad još miran beše. Kugla stajaše, tamna i tiha, na jabuci mača, a Torak je negde snio svoj sanak mrtvački i čekao povratak kralja rivanskoga, što se nikada povratiti neće.

I tako bi se ova pripovest kraju svome približila, al' prava se pripovest završit ne može, kô što ništa mirno i sigurno nije dokle god još poganijeh ima da zlo snuju i zavere kuju.

I opet mnogo vekova prođe. I opet se aber raširi koji mnogog vladara pomete. Šapat se pronese da Kuglu neko ukrade. I ponovo Belgarat i Polgara behu viđeni kako jezde zemljama Zapada, ali ovog puta s njima beše momče jedno, što ga Garionom zvahu i što Belgarata dedom svojim smatraše, a Polgaru tetkom. I na putu svome čudnu oni družinu okupiše.

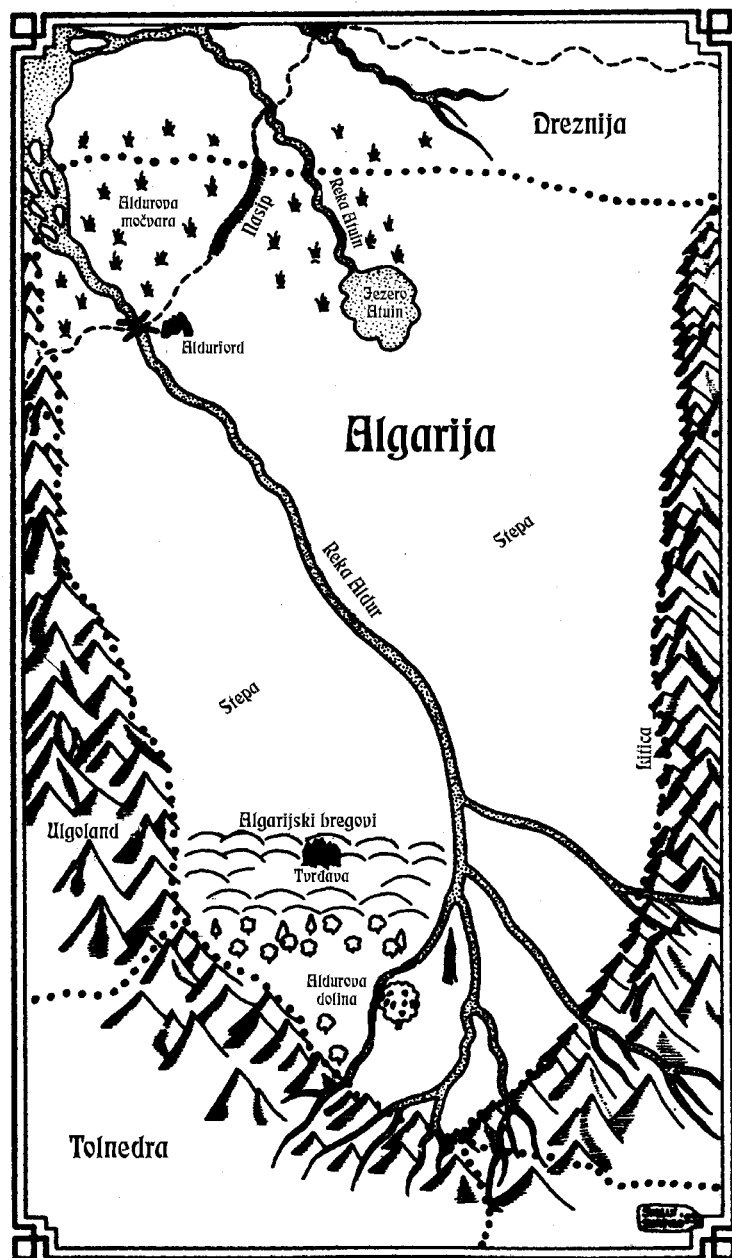
Alornskim se kraljevima Belgarat obrati i otkri im da Zedar Otpadnik nekako uspe da Kuglu sa mača ukrade i da potom ka Istoku pođe ne bi li njome usnula Toraka probudio. I još im reče da će mu on, Belgarat, i družina njegova taj naum osujetiti.

Belgarat saznade i da je Zedar doveo dete čistote netaknute da mesto njega Kuglu uzme i da ga potom odvede u zlokobno stećište Grolima, sveštenika Torakovih, gde mu i dragulj i dete mag Ktučik ugrabi.

Danas je putešestvije Belgarata i družine njegove poznato pod imenom *Belgarijada*. Kraj njegov, međutim, samo od Proročanstva zavisi, a čak ni ono ne zna ishod svakog događaja.

Prvi deo

ALGARIJA

Prvo poglavlje

KTUČIK BEŠE MRTAV – ako ne i nešto gore – a zemlja je još stenjala i grčila se od siline njegove propasti. Naši su putnici jurili mračnim galerijama što vijugahu kroz zaljuljalu bazaltnu kulu dok je stena cvilela i pucala oko njih a komadi se tavanice otkidali i zasipali ih u tami. Iako je trčao glavom bez obzira, Garionove su se misli mahnito kovitlale, potpuno rasturene snagom prethodnih događaja. Osećao je očajničku potrebu da pobjegne odatle i trčao je bez razmišljanja, gotovo nesvesno pokrećući noge.

Uši mu još behu ispunjene ponositom, likujućom pesmom što mu je odzvanjala i orila se umom, brišući svaku misao i terajući ga u zapanjenu obamrlost. Ipak je kroz tu svekoliku zbunjenost bio savršeno svestan detinje šačice u ruci. Dečaćić kojeg pronadoše u Ktučikovo kuli trčao je kraj njega, sve privijajući Aldurovu Kuglu na prsa. Garion beše svestan da mu je to dragulj ispunio um pesmom. Kugla mu je šaputala još dok su se peli stepeništem u kulu, da bi prosto urliknula kad je on kročio u sobu gde je stajala. Njena mu je pesma više zaokupila misli i od gromoglasnog praska što uništi Ktučika i baci Belgarata na pod kao da je krpena lutka, kao i od potmule tutnjave zemljotresa koji potom usledi.

Trudio se da joj se odupre i da malo sredi misli, ali pesma mu je osujećivala svaki pokušaj i pravila mu metež u glavi, tako da mu slučajni utisci i nasumična sećanja neprestano lepršahu pred očima, terajući ga da trči kao bez glave.

Kroz tminu je dopirao kužni zadah memle iz robovskih laguma pod još malo pa razrušenim zidinama prestonice Ktol Murgosa. I

kao da ga to prizva pameti, Garionovu svest preplavi navala sećanja na neke druge mirise – topli miris svežeg hleba iz kuhinje tetke Pol tamo na Faldorovom imanju, slani miris mora dok su se približavali severnoj obali Sendarije i gradu Darinu – što beše prvi korak u njihovoj potrazi za Kuglom – smrada močvare i džungle u Njisi, ogavnog zadaha zapaljenih tela žrtvovanih robova u Torakovom hramu, koji se dotle već beše urušio i nestao pod kamenjem Rak Ktola. Najčudnije, međutim, beše to što mu u zbrkanim sećanjima najjači beše kao sunce topli miris kose princeze Se’Nedre.

„Garione!“, preseče ga iz mraka glas tetke Pol. „Gledaj kud ideš!“ S naporom je prizvao um iz bespuća sećanja i preskočio gomilu krša na mestu gde se veliki komad tavanice srušio na pod.

Užasnuti vapaji robova zaključanih u glibavim ćelijama saliče se u čudnovatu disharmoniju s tutnjavom i grmljavinom zemljotresa. Iz tame se začuše i drugi zvuci – zbunjeni uzvici na grubom murškom jeziku, bat teturavih koraka, zveket otvorenih čeličnih vrata ćelija koja su se divlje klatila dok se bazaltna gromada ljuljala i drhtala u naletima. Tama se ispuni oblacima uskovitlane prašine – guste i teške kamene prašine koja beguncima napuni oči i natera ih da kašlju u trku preko ruševina.

Garion pažljivo prenese dečaćića punog poverenja preko jedne gomile kamenja, a mališan ga, smiren i nasmešen uprkos sveopštem haosu, buci i smradu zloslutne tmine, pogleda pravo u oči. Krenuo je da ga ponovo spusti, a onda se predomisli. Biće mu lakše ako ponese dečaka. Zakoračio je da nastavi put, ali ustuknu kad stade na nešto meko. Zagledao se u pod, a utroba mu se prevrnu od gađenja kad je shvatio da to ispod kamenja viri ruka nekog mrtvaca.

Crne su im murške odore lepršale oko nogu dok su trčali kroz gustu, prašnjavu tmušu.

„Stanite!“ Relg, fanatični Ulg, podiže ruke i nakrivi glavu u stranu kao da nešto osluškuje.

„Ne sad!“, reče mu Barak, teturajući se s obeznanjenim Belgaratom u naručju. „Trči, Relže!“

„Ni makac!“, zapovedi Relg. „Pusti me da oslušnem.“ A onda odmahnu glavom. „Natrag!“, dreknu i počeo da ih gura. „Bežite!“

„Ali tamo su Murzi!“, pobuni se Barak.

„Bežite!“, ponovi Relg. „Planina će se urušiti!“

Nisu se čestito ni okrenuli, kad ih zagluši stravična škripa. Čičeći od muke, stena počeo da se cepa uz dugo, zlokobno pucketanje. Galerija se ispuni svetlošću jer se u bazaltnom zidu otvorila velika pukotina, koja stade da se nezaustavljivo širi kad vrh planine počeo da se sporo naginje i preti da se obruši u pustaru. Zaslepio ih je crveni sjaj tek izašlog sunca dok se mračni svet pećina raspadao, a nove mračne prsline razjapiše se iznad i ispod njih i okolni hodnici zinuše u ništavilo.

„Eno ih!“, uzviknu neko iznad njih. Garion se osvrnu. Petnaestak metara iznad njih, šest Murga u crnim odorama i s isukanim mačevima stajalo je u uskovitlanom oblaku prašine. Jedan je uzbuđeno pokazivao ka beguncima. A onda se vrh ponovo zaljulja i nova bazaltna gromada se odvali, odnevi preneražene Murge u bezdan.

„Bežite!“, ponovo viknu Relg i svi jurnuše za njim natrag u mrak hodnika.

„Čekaj malo“, izusti Barak posle nekoliko stotina metara i naglo stade. „Samo da dođem do daha.“ Spustio je Belgarata na pod i počeo duboko da diše.

„Mogu li ti kako pomoći, vrli junače?“, brzo mu priskoči Mandoralen.

„Ne“, prodahta Barak. „Mogu ja to, samo sam se malo zadihao.“ Orijaš se osvrnu oko sebe. „Šta ono bi? Zašto se ovo dešava?“

„Belgarat i Ktučik su se malo sporečkali“, jetko mu odgovori Svileni, „pa ih je na kraju poneo žar prepirke.“

„Šta je bilo s Ktučikom?“, upita Barak, još se boreći za dah. „Nisam video nikoga kad smo Mandoralen i ja provalili u onu odaju.“

„Sâm je sebe uništio“, odgovori Polgara i kleknu da pogleda Belgaratovo lice.

„Al’ nikoga ne videsmo, mila gospo“, primeti Mandoralen, zureći u tamu.

„Od njega nije mnogo ostalo“, reče Svileni.

„Jesmo li bezbedni ovde?“, upita Polgara Relga.

Ulg priljubi glavu uza zid i stade da osluškuje. Uskoro potvrdno klimnu. „Zasada jesmo“, odgovori.

„Hajde onda da se malo odmorimo. Pregledala bih oca. Dajte svetla.“

Relg poče da pretura po vrećicama što su mu visile o pojasu i pomeša one dve materije što isijavahu bledu ulšku svetlost.

Svileni se znatiželjno zagleda u Polgaru. „Šta se zaista dogodilo?“, upita je. „Da li je Belgarat ono učinio Ktučiku?“

Ona odmahnu glavom i položi šake na očeve grudi. „Ktučik je, ko zna zašto, pokušao da uništi Kuglu“, reče. „Nešto ga je toliko prepalo da je zaboravio osnovno pravilo.“

Garionu, dok je spuštao mališana na tlo, pred očima poput treptaja prolete tračak sećanja na ono što je video u Grolimovom umu pre no što je ovaj izgovorio ono sudbonosno „Nestani“ koje ga je uništilo. Ponovo ugleda onaj prizor iz prvosveštenikovog uma – sebe s Kuglom u ruci – i oseti zaslepljujući, bezumni strah što ga je ta slika izazvala u Ktučiku. Zašto? Šta je tu toliko uplašilo Grolima da je napravio smrtonosnu grešku? „Šta je bilo s njim, tetka Pol?“, upitao je. Prosto je morao to da sazna.

„On više ne postoji“, odgovori ona. „Ne postoji čak ni materija od koje je bio sazdan.“

„Nisam te to pitao“, pobuni se Garion, ali Barak mu ulete u reč.

„Da li je uništio i Kuglu?“, ozlojeđeno upita div.

„Kugla je neuništiva“, mirno mu odgovori ona.

„Pa gde je sad?“

Dečacić izvuče ručicu iz Garionovog stiska i mirno priđe velikom Čereku. „Nalog?“, upita ga i podiže okrugli sivi kamen koji je držao.

Barak ustuknu. „Tako mi Belara!“, izusti pa brže-bolje skloni ruke iza leđa. „Nek prestane da mi maše ovime ispred nosa, Polgara. Zar on ne zna koliko je to opasno?“

„Ne verujem.“

„Kako je Belgarat?“, upita Svileni.

„Srce mu je još jako“, odgovori Polgara, „ali je iznuren. Borba ga je gotovo dotukla.“

Podrhtavanje iznenada minu i nastupi zaglušujuća tišina. „Je li gotovo?“, upita Durnik, nespokojno se osvrćući oko sebe.

„Verovatno nije“, prigušenim će glasom Relg. „Zemljotresi obično traju duže.“

Barak stade da znatiželjno posmatra dečacića. „Otkud ovaj?“, zabruna, takođe u pola glasa.

„Bio je u onoj kuli s Ktučikom“, reče mu Polgara. „To dete je Zedar odgajio da ukrade Kuglu.“

„Baš mi i ne liči na lopova.“

„Pa i nije.“ Sumorno se zagledala u plavokoso siročće. „Neko će morati da ga drži na oku“, razmišljala je glasno. „Ima u njemu nečeg veoma čudnog. Pozabaviću se time kad izađemo, pošto sad imam preča posla.“

„Zar je ovo Kugla?“, radoznalo će Svileni. „Čuo sam da čudno utiče na ljude.“

„Možda i jeste“, reče ona, mada ne previše uvereno. „Drži ga kraj sebe, Garione, i pazi da ne izgubi Kuglu.“

„Što baš ja?“, izlete Garionu.

Ona ga prostreli pogledom.

„Dobro, tetka Pol.“ Znao je da nema svrhe raspravljati se s njom.

„Šta to bi?“, reče Barak i rukom im dade znak da utihnu.

Iz tame se čuo žamor promuklih, grlenih glasova.

„Murzi!“, prosikta Svileni, a ruka mu sama sunu ka bodežu.

„Koliko ih je?“, upita Barak tetku Pol.

„Pet“, odgovori mu ona. „Ne, šest. Jedan malo zaostaje.“

„Ima li među njima neki Grolim?“

Ona odmahnu glavom.

„Hajdemo, Mandoralene“, promrmlja veliki Čerek i isuka mač.

Vitez klimnu glavom i podiže svoje oružje.

„Ostanite ovde“, došapnu Barak ostalima. „Brzo ćemo.“ Potom s Mandoralenom ode u mrak i crne im se murške odore stopiše sa senkama.

Čekali su ih, napregnuto osluškujući. Kroz Garionovu svest ponovo poče da se probija ona neobična pesma i ponovo mu se misli raspršiše na sve strane. Odnekud se čuo dug, šištavi šum šljunka koji klizi niz padinu i taj mu zvuk izazva pravu navalu sećanja.

Činilo mu se da čuje odzvanjanje Durnikovog čekića i nakovnja na Faldorovom imanju, pa topot konja i škripu kolskih točkova dok su, na samom početku putovanja, terali repu u Darin. Sasvim je jasno čuo ciku divljeg veptra kojeg je ubio u zavejanoj šumi kraj Val Alorna i žalobnu pesmu iz flaute malog arendskog kmeta što se uzdizala u nebo nad izrovanim poljem gde ga je Murg Ašarak posmatrao s mešavinom mržnje i straha.

Garion odmahnu glavom ne bi li izbistrio misli, ali ona ga pesma ponovo povuče u snatrenje. Čuo je prodorno, siktavo pucketanje zapaljenog Ašaraka u drevnoj šumi Drijada i Grolimov očajnički vapaj „Smiluj mi se, gospodaru“. Potom uslediše vrisci iz Salmisrine palate kada je Barak, u obličju strašnog medveda, kidao i klao sve što mu se našlo na putu dok je s ledenom tetkom Pol kraj sebe nadirao ka prestonoj dvorani.

A onda mu se javi i onaj glas koji je oduvek čuo u glavi. „*Prestani da se opireš.*“

„Šta je to?“, upita ga Garion.

„Kugla.“

„Šta ovo ona radi?“

„Hoće da te upozna i to čini na svoj način.“

„Zar ne može da sačeka malo? Nemam sad vremena za to.“

„Ako hoćeš, pitaj je sâm.“ Glas je zvučao kao da se zabavlja. „*Možda će te saslušati, ali čisto sumnjam. Odavno te već čeka.*“

„Što baš mene?“

„Kako ti samo ne dosadi da vazdan pitaš jedno te isto?“

„Radi li ovo i ostalima?“

„Ne u toj meri. Samo se opusti. Ona će, obrni-okreni, saznati sve što hoće.“

Iznenada se iz mraka hodnika ču udar čelika o kamen i prene-ražen krik. Garion začu zvuke borbe i stenjanje. A onda zavlada tišina.

Posle nekoliko trenutaka do njih dopre bat koraka i uskoro se pojaviše Barak i Mandoralen. „Nismo uspeli da pronađemo onog što je zaostajao“, prijavi Barak. „Pokazuje li Belgarat nameru da se povрати?“

Polgara odmahnu glavom. „Još je potpuno obeućen“, odgovorila mu je.

„Onda ću ga nositi. Bolje da krenemo. Dug je put do izlaza, a ovi će hodnici uskoro vrveti od Murga.“

„Samo trenutak“, reče ona. „Relže, znaš li gde smo?“

„Otprilike.“

„Povedi nas do onog mesta gde smo ostavili robinju“, zapovedi ona glasom koji nije ostavljao mesta za prigovor.

Relgovo se lice skameni, ali on ni reč ne reče.

Barak se sagnu i podiže onesvešćenog Belgarata. Garion pruži ruke, a dečacić mu krotko priđe, i dalje zaštitnički privijajući Kuglu na grudi. Dete beše neobično lagano i Garion ga je nosio gotovo bez ikakvog napora. Relg podiže svetlucavu drvenu činijicu da im osvetli put i oni ponovo pođoše, sledeći krivudavu stazu što ih vođaše sve dublje u mrak. Garionu se, kako su odmicali, činilo da mu tama sve jače pritiska ramena. Ona pesma mu se ponovo zaori glavom i svetlašce u Relgovim rukama još mu jednom rasu misli kojekuda. Sada kada je znao šta se dešava, bilo mu je lakše. Pesma mu otvori um i Kugla stade da isisava svaku misao i sećanje, lakim mu i lepršavom dodirom prolazeći kroz čitav život. Posebno zanimanje pokazala je za stvari koje Garion uopšte nije smatrao bitnima i one jedva vredne pomena, koje su, međutim, u vreme svog dešavanja izgledale neobično važne. Proučila je svaki korak njihovog dugog puta u Rak Ktol. Sledila ih je u kristalnu dvoranu u planinama nad Maragorom, gde je Garion dotakao mrtvorođeno ždrebe i oživeo ga, što mu beše neka vrsta iskupljenja za Ašarakovu smrt. Sišla je s njima u Dolinu u kojoj je Garion u svom prvom sve-snom pokušaju da koristi Volju i Reč pomerio onu veliku belu ste-nu. Jedva da je i primetila onu užasnu borbu s Eldrakom Grulom i posetu ulškim pećinama, ali je zato pokazala veliko zanimanje za misaoni štit koji su tokom puta u Rak Ktol Garion i tetka Pol podigli kako bi se družina sakrila pred grolimskim umovima koji su ih tražili. Uopšte nije obratila pažnju na Brilovu smrt i odvratne obrede u Torakovom hramu, ali se zato zadržala na razgovoru koji su Belgarat i Ktučik vodili u prvosveštenikovoj kuli. A onda se, što je najčudnije, posebno posvetila svakom Garionovom sećanju na

princezu Se’Nedru – odsjaju sunca u njenoj bakarnoj kosi, gipkosti i gracioznosti, mirisu, nesvesnim pokretima, neskrivenim osećanjima na njenom prefinjenom lišću. Garionu to ne bi nimalo prijatno. S druge strane, iznenadio se koliko mu je onog što je princeza rekla ili uradila ostalo duboko urezano u pamćenju.

„Garione“, reče tetka Pol, „šta je tebi? Rekla sam ti da paziš na to dete. Saberi se. Nije sad vreme za sanjarenje.“

„Nisam. Ja sam...“ Kako da joj objasni?

„Šta si?“

„Ništa.“

Nastavili su put, a tlo je, iako se polako smirivalo, još podrhtavalo u pravilnim razmacima. Bazaltni šiljak bi se pri svakom drhtaju zemlje ponovo zaljuljao i zaječao, na šta bi naši putnici uvek zastali, gotovo se plašeći i da dišu.

„Koliko smo odmakli?“, upita Svileni, nespokojno se osvrćući.

„Možda tristotinak metara“, odgovori Relg.

„Samo toliko? Ako ovako nastavimo, nećemo izaći bar još nedelju dana.“

Relg sleže ramenima. „Trajaće koliko potraje“, reče promuklim glasom i nastavi put.

U narednoj galeriji naleteše na Murge i ponovo se zapodenu borba u tami. Mandoralen je, kada se vratio, hramao.

„Zašto me nisi sačekao kad sam ti lepo rekao?“, ljutio se Barak.

Mandoralen sleže ramenima. „Al’ ne beše ih do trojica, vrli družo moj.“

„S tobom se ne može razgovarati, znaš?“, zgroženo će Barak.

„Jesi li povređen?“, upita Polgara viteza.

„Tek ogrebotina, gospo“, nehajno će Mandoralen. „Ništa strašno.“

Kameni pod ponovo zadrhta, a pećine se ispuniše potmulom tutnjavom. Svi stadoše kao skamenjeni, ali već posle nekoliko sekundi tlo se smirilo.

Nastavili su put kroz pećine i hodnike. Zakasneli udari zemljotresa koji je pogodio Rak Ktol i srušio Ktučikovu kulu nastavili su se u pravilnim razmacima. U jednom trenutku, naizgled satima kasnije, obližnjom galerijom prošla je grupa od jedno deset Murga. Njihove baklje stvarale su treperave senke na zidovima pećine, a

promukli su im glasovi odjekivali u tami. Posle kraćeg dogovora, Barak i Mandoralen rešiše da ih puste da nastave svojim putem, nesvesni opasnosti koja ih vreba iz mraka. Kad ovi dovoljno odmakše, Relg ponovo izvadi svoje svetlašce i povede družinu u novi hodnik. Nastaviše da vijugaju i vrludaju, spuštajući se ka podnožju bazaltnog stuba i ne mnogo bezbednijoj pustari što se prostiraše napolju.

Iako Kuglina pesma nije nimalo bila utihnula, Garion makar mogaše da razmišlja dok je s dečaćićem u naručju stupao za Svilenim. Pretpostavio je da je to zato što se navikao na nju, ili možda zato što se usredsredio na nekog iz družine.

Neverovatno, ali uspeali su. Povratili su Kuglu, iako se sve bilo okrenulo protiv njih. Svršila se potraga koja mu je onako grubo prekinula miran život na Faldorovom imanju, ali dečak koji se te vetrovite jesenje noći iskrao kroz kapiju odavno nije bio isti. Osećao je svoju novootkrivenu moć i znao da ona nije tu slučajno. Bilo je bezbroj naznaka – nejasnih, nedorečenih, ili čak samo nagoveštenih – da će vraćanje Kugle na njeno mesto biti tek početak nečeg mnogo većeg i ozbiljnijeg. Garion beše potpuno siguran da je kraj još daleko.

„I bilo je vreme“, javi se onaj opori glas u njegovom umu.

„Šta hoćeš da kažeš?“

„Zar baš svaki put moram to da ti objašnjavam?“

„Šta?“

„Da znam svaku tvoju misao. Znaš, ti i ja nismo nezavisni.“

„Neka ti bude. Kuda ćemo sad?“

„U Rivu.“

„A onda?“

„Videćemo.“

„Nećeš mi reći?“

„Ne. Zasada. Nisi odmakao ni približno onoliko koliko ti se čini. Pred tobom je i dalje dug put.“

„Ako već nećeš da mi to kažeš, što me lepo ne ostaviš na miru?“

„Samo sam te hteo posavetovati da ne praviš dugoročne planove. Povraćaj Kugle bio je samo jedan korak – mada važan – ali još smo na početku.“

I kao da je to podsetilo Kuglu na njegovo prisustvo, pesma ponovo grunu svom silinom i Garionove se misli opet raspršiše.

Nedugo potom, Relg zastade i podiže svoje blede svetlašce.

„Šta je sad?“, zapita Barak i ponovo spusti Belgarata na pod pećine.

„Svod se urušio“, reče Relg i pokaza ka gomili krša što beše zakrčila prolaz. „Ne možemo dalje.“ Pogledao je tetku Pol. „Žao mi je“, reče, i Garion mu poverova da je zaista tako. „Žena što je ostavismo ovde nalazi se s druge strane odrona.“

„Pronađi drugi put“, odsečno će ona.

„Nema ga. Samo ovaj hodnik vodi do mesta na kom smo je našli.“

„Onda ćemo ga raščistiti.“

Relg odmahnu glavom. „Jedino bismo pokrenuli novi odron. Verovatno je poginula, ili se bar nadajmo da je tako.“

„Zar to nije pomalo podlo, Relže?“, jetko će Svileni.

Ulg se okrete i odmeri čovečuljka. „Imaće dovoljno vode i vazduha. Ukoliko nije poginula u odronu, nedeljama će umirati od gladi.“ U glasu mu se naziraše nekakvo čudno, potisnuto žaljenje.

Svileni ga pogleda pravo u oči. „Izvini, Relže“, reče. „Ogreših se o tebe.“

„Oni što žive u pećinama nikome ne žele takvu smrt.“

Polgara je, međutim, i dalje proučavala urušeni prolaz. „Mora mo je nekako izvući“, reče.

„Možda je Relg u pravu“, javi se Barak. „Ipak ju je zatrpalo pola planine.“

Ona odmahnu glavom. „Ne“, ostala je pri svome. „Taiba je živa i ne možemo je ostaviti. Važna je koliko i bilo ko među nama.“ Pono vo se okrenula ka Relgu. „Moraš je izvući“, odlučno mu reče.

Relgove se tamne, velike oči razrogačiše. „Ne možete to zahtevati od mene“, pobuni se on.

„Nema nam druge.“

„Možeš ti to, Relže“, hrabrio ga je Durnik. „Prođi kroz stenu i donesi Taibu baš kao što si Svilenog izvadio iz one jame u koju ga je bio bacio Taur Urgas.“

Relg poče divljački da se trese. „Ne mogu!“, procedi. „Morao bih da je dotaknem, da položim ruke na nju. To je greh.“

„O, srca li si kamenoga, Relže“, reče mu Mandoralen. „Nije greh slabome se i bespomoćnom u nevolji nać. Svakome je čestitome čoeuku dužnost na hudog se sažalit, a nema te sile pod kapom nebeskom što čist duh okaljati može. Ako li te već njena nevolja ne nuka, što bar svoju čistotu ne okušaš?“

„Ne razumeš ti to“, zajeća Relg i ponovo se okrete ka Polgari. „Molim vas da me ne terate da ovo činim.“

Bar se deset izraza izmeni na Ulgovom licu dok se skupljao pod Polgarinim nepopustljivim pogledom. A onda muklo zajeća i položi dlanove na zid hodnika. Duboko se usredsredivši, gurnuo je prste u stenu i još jednom im prikazao svoju neverovatnu moć da se promakne kroz naizgled nepropustljiv kamen.

Svileni brže-bolje okrete leđa. „Ne mogu to da gledam“, prostenja. Narednog trenu Relg je već bio nestao u steni.

„Što mu je toliko neprijatno da dodiruje druge?“, upita Barak.

Garion je znao zašto. Njegovo prisilno druženje s brbljivim fanatikom tokom putovanja kroz Algariju omogućilo mu je da stekne jasan uvid u rad Relgovog uma. Izveštaji o tuđim gresima, izrećeni u pola glasa, služili su pre svega da prikriju njegovu slabost. Satima je slušao unezverene, a neretko i nepovezane ispovesti o grešnim mislima što gotovo bez prestanka razdirahu Ulgovu dušu. Taiba, maraška robinja bujnih oblina, predstavljaje za Relga najveće moguće iskušenje, kojeg se on plaši više nego i same smrti.

Čekali su ga u tišini. Kapanje vode u mraku odbrojavalo je sekunde. Zemlja bi s vremena na vreme zadrhtala od poslednjih trzaja zemljotresa. Minuti se otegoše kroz tminu.

A onda se razazna nekakvo komešanje i Relg izađe iz kamenog zida noseći polugolu Taibu. Ruke beše očajnički obavila oko njegovog vrata, a lice mu ukopala u rame. Cvilela je od straha i drhtala. Relgovo lice beše iskrivljeno od bola. Suze su mu lile niz obraze, a zube beše stisnuo kao da trpi strašne muke. Rukama je, međutim, zaštitnički, gotovo nežno držao prestrašenu robinju i nije je pustio čak ni kad su potpuno izašli iz kamena, kao da bi je doveka nosio.